

Sigmaplan

**Kom naar
de infomarkt
op 24 april!**

Meer info op de
achterflap

CLUSTER BORNEM

Nattenatuurgebieden voor droge voeten

De Vlaamse Regering heeft het ruimtelijk uitvoeringsplan 'Scheldepolders Hingene' voorlopig vastgesteld. Daarmee komt de realisatie van een gecontroleerd overstromingsgebied en zeldzame getijdennatuur langs de Schelde in Bornem een stap dichterbij. **Belangrijk: jouw mening telt!**

In Bornem staat een belangrijk project van het Sigmaplan op stapel. Met het Sigmaplan nemen waterwegbeheerder De Vlaamse Waterweg nv en

Natuur en Bos van de Vlaamse overheid maatregelen om Vlaanderen te beschermen tegen overstromingen en riviernatuur alle kansen te geven. In Bornem krijgt de Schelde extra buffercapaciteit om hoge waterpeilen bij stormtij op te vangen. Op de rechteroever van de Schelde, tegenover Steendorp en Rupelmonde, leggen we een overstromingsgebied aan in de Oudbroek-Schellandpolder. Meer stroomopwaarts, in de richting van de Scheldebruggen tussen Bornem en Temse, ontpolderen we de gebieden

Stort van het Buitenland en Groot Schoor.

De Sigmawerken kaderen in een breder plaatje: het ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) 'Scheldepolders Hingene'. Met dat plan kan de Vlaamse Regering de bestemming van gebieden wijzigen. De regering heeft het RUP intussen voorlopig vastgesteld. Dat RUP wordt nu aan jou voorgelegd. Op woensdag 24 april organiseren we een infomarkt.

> Lees verder

 WATERVEILIGHEID

 NATUUR

 BELEVING

Wat staat er
op de planning?

PAGINA 2-3

Openbaar onderzoek:
jouw mening telt!

PAGINA 4-5

Kom pitten in
de bomen!

PAGINA 7

Wat staat er op de planning?

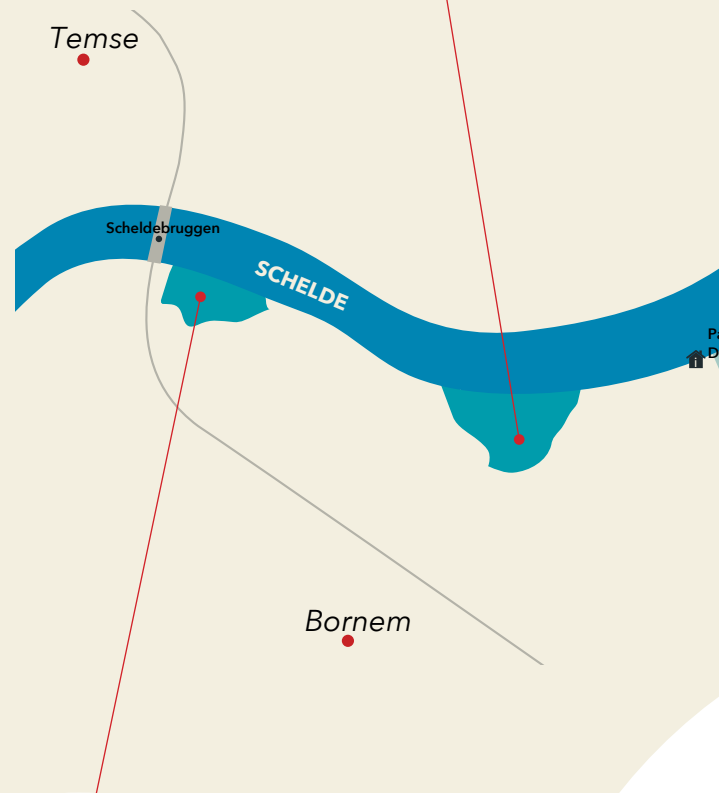
Om Bornem en de omgeving beter te beschermen tegen overstromingen leggen we naast de Schelde een gecontroleerd overstromingsgebied en twee ontpolderde gebieden aan. In die gebieden komt bijzondere riviernatuur tot bloei. Dat betekent een boost voor de biodiversiteit en heel wat moois om van te genieten. Maar wist je dat de Sigmagebieden ook een belangrijke bondgenoot zijn in de strijd tegen de gevolgen van de klimaatverandering?

STORT VAN HET BUITENLAND

Oppervlakte: 7,7 hectare

Type gebied: ontpoldering met getijdennatuur

In het Stort van het Buitenland, een voormalige stortplaats, willen we de Schelde opnieuw vrij spel geven. Als we hier werken willen uitvoeren, zullen we de stortplaats eerst moeten saneren. Vervolgens bouwen we een ringdijk, maken een bres in de Scheludedijk en laten zeldzame zoetwaterslikken en -schorren tot bloei komen. Die biotopen komen geleidelijk tot stand. In de lager gelegen slikken ontwikkelt zich een krekens- en geulenstelsel en leven allerlei bodemdiertjes. Op de hoger gelegen schorren groeit eerst riet, dat door de jaren zal uitgroeien tot wilgenvloedbos.

Met
River
om de S
de ontpol
de rivier m
natte natuur

Iedereen
Daarom st
en het Wa
ambassadeur
klimaatbelevi

www

GROOT SCHOOR

Oppervlakte: 23 hectare

Type gebied: ontpoldering met getijdennatuur

Eeuwen geleden sloeg de Schelde bressen in de dijk en ontstonden er 'wielen' (plassen die ontstaan na een dijkdoorbaak), zoals het Kragenwiel. Over enkele jaren maken we zelf een bres in de Scheldejijk, maar wel op een gecontroleerde manier. Eerst bouwen we een beschermende ringdijk rond het Groot Schoor. Vervolgens geven we het gebied terug aan de rivier door een opening te maken in de rivierdijk. Ontpolderen, noemen we dat. Groot Schoor zal niet alleen de kracht van het getij temperen en de druk op de dijken doen afnemen, het wordt ook een speeltuin voor het getij. De dynamiek van het water – eb en vloed – zal een prachtig slikken- en schorrenlandschap boetsen, rijk aan riet en wilgenvloedbossen, vissen en vogels.

Oudbroek-Schellandpolder

OUDBROEK-SCHELLANDPOLDER

Oppervlakte: 189 hectare

Type gebied: gecontroleerd overstromingsgebied (GOG) met wetland

Als springtij samenvalt met een noordwesterstorm op de Noordzee, waarbij de wind het water extra hoog opstuwt, kunnen zich gevaarlijk hoge waterpeilen voordoen op de Schelde. We spreken dan van stormtij. Om het overtollige water op te vangen, vormen we de Oudbroek-Schellandpolder in Hingene om tot een gecontroleerd overstromingsgebied.

We leggen een ringdijk aan rond de polder. Die zal de woonkernen van Hingene en Wintam beschermen tegen het instromende water. Ook bouwen we een uitwateringssluis en verlagen we de dijk langs de Schelde. Eén à twee keer per jaar zullen bij stormtij vloedgolven over de verlaagde dijk het overstromingsgebied binnenrollen. De watermassa wordt daar opgevangen, tot het peil op de Schelde weer zakt. Dan stroomt het gecontroleerd overstromingsgebied via de sluis opnieuw leeg.

Een gecontroleerd overstromingsgebied biedt ook plaats voor natuurontwikkeling. De populierenbossen vormen we voorzichtig om tot meer natuurlijke, waardevolle elzenbroekbossen, waar de bomen bijna het hele jaar door met hun wortels in het water staan.

SigmaPlan wapent Schelde tegen klimaatverandering met Europese steun

het Europese project LIFE Sparc (Space for Adapting the Scheldt to Climate Change) ontvangt het SigmaPlan steun Scheldevallei te wapenen tegen de zeespiegelstijging. Dankzij deeringen en de overstromingsgebieden van het SigmaPlan krijgt meer ruimte om te stromen en daalt het waterpeil bij stormtij. De die zich er ontwikkelt, slaat CO₂ op en beschermt de dijken tegen de kracht van het Scheldewater.

moet kunnen genieten van de Schelde en de Sigmagebieden. Samen met het Regionaal Landschap Schelde-Durme en het Interdisciplinair Laboratorium gidsen en ondernemers klaar om te worden. Er komt een educatief aanbod voor scholen en een heus hoogspad. Kom de Scheldevallei van haar mooiste kant bewonderen tijdens het evenement Hoogtij op 16 juni.

www.life-sparc.be www.hoogtijscheldevallei.be

Sparc
klaar voor het klimaat

Openbaar onderzoek: jouw mening telt!

Als buurtbewoner ken je de lokale situatie als geen ander. Daarom doen we graag een beroep op jou. Van 2 april tot en met 31 mei 2019 organiseert het Departement Omgeving een openbaar onderzoek en krijg je de kans om het ontwerp van het ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) in te kijken en opmerkingen of bezwaren te formuleren over de nieuwe bestemmingen en voorschriften.

Wat is een RUP?

RUP staat voor 'ruimtelijk uitvoeringsplan'. Met zo'n plan kan de overheid de bestemming van een gebied (natuur, landbouw, bewoning of industrie) wijzigen. Dat gebeurt nooit van de ene dag op de andere. De overheid bestudeert altijd zorgvuldig of de voorgestelde wijziging verantwoord is. Er vindt ook telkens een openbaar onderzoek plaats. Alle eigenaars, omwonenden en geïnteresseerden krijgen twee maanden de tijd om zich grondig te informeren en hun stem te laten horen.

Waar gaat het openbaar onderzoek over?

Tijdens dit openbaar onderzoek wordt het RUP 'Scheldepolders Hingene' onder de loep genomen. Het gaat om een ontwerp-RUP, dat pas na afloop van het openbaar onderzoek én na verwerking van de adviezen en mogelijke bezwaren definitief kan worden vastgesteld door de Vlaamse Regering.

Het ontwerp-RUP maakt niet alleen de nieuwe getijdennatuur en het overstromingsgebied van het Sigmaplan mogelijk. Het zet ook in op het behoud van de landschaps- en erfgoedwaarde van het gave polderlandschap langs de Schelde en het kasteeldomein d'Ursel door dit gebied als erfgoedlandschap aan te duiden. Het plan zorgt ook voor een betere bescherming van waardevolle bossen die vandaag niet in een groene bestemming liggen en vrijwaart een aantal open landbouwgebieden van verdere bebouwing.

Impact op mens en milieu

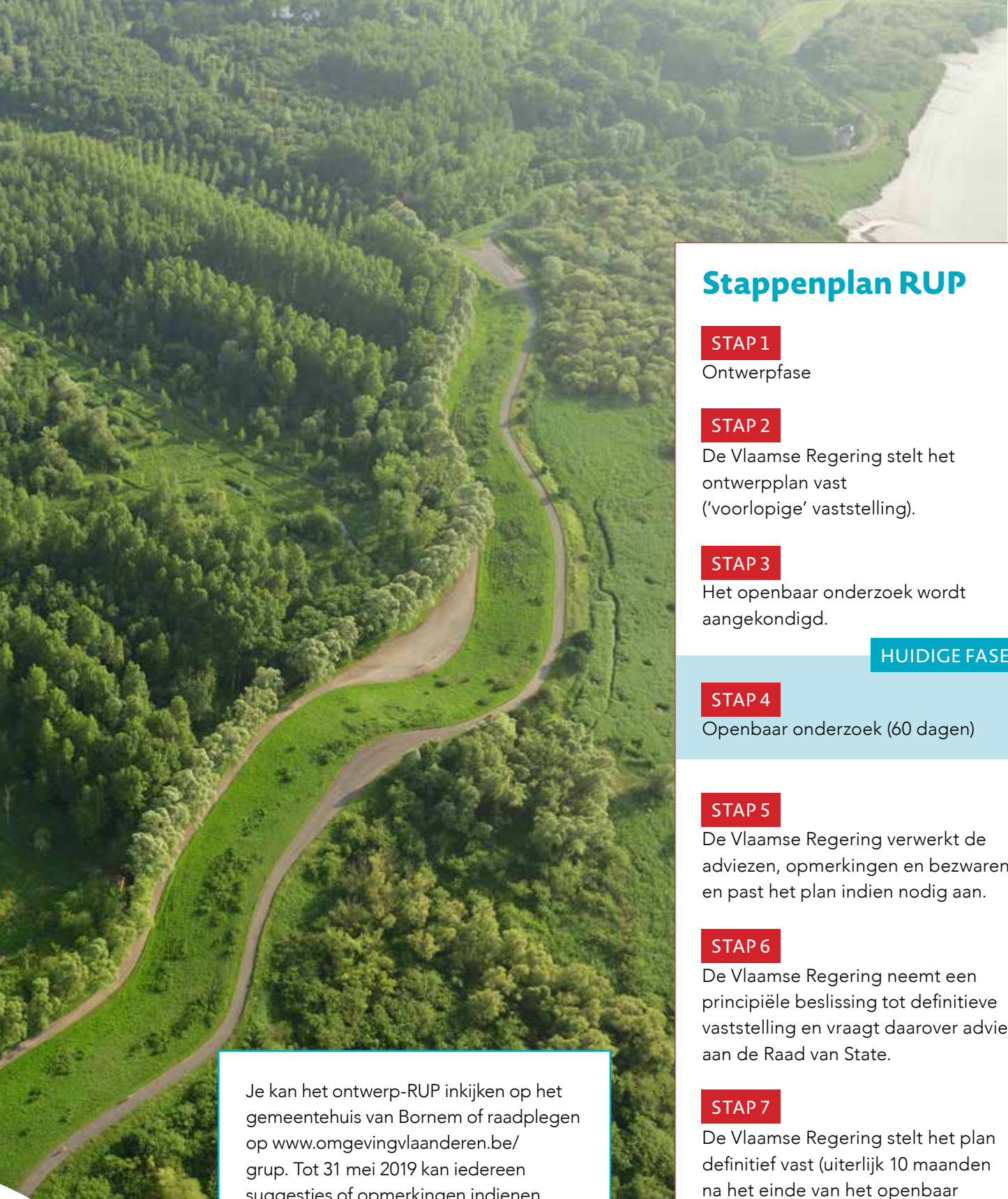
Eerder onderzochten we al wat de mogelijke effecten van de Sigmawerken op mens en milieu zullen zijn, bijvoorbeeld de impact op bewoning, bodem, waterlopen en biodiversiteit. Dat gebeurde in een milieueffectrapport (MER). Ook op de kennisgeving van het MER konden omwonenden en belanghebbenden suggesties en opmerkingen formuleren. Dat openbaar onderzoek liep in april 2016.

De Oudbroek-Schellandpolder wordt binnen enkele jaren een gecontroleerd overstromingsgebied.

Getijdennatuur

Stappenplan RUP

STAP 1

Ontwerpfase

STAP 2

De Vlaamse Regering stelt het ontwerpplan vast ('voorlopige' vaststelling).

STAP 3

Het openbaar onderzoek wordt aangekondigd.

HUIDIGE FASE

STAP 4

Openbaar onderzoek (60 dagen)

STAP 5

De Vlaamse Regering verwerkt de adviezen, opmerkingen en bezwaren en past het plan indien nodig aan.

STAP 6

De Vlaamse Regering neemt een principiële beslissing tot definitieve vaststelling en vraagt daarover advies aan de Raad van State.

STAP 7

De Vlaamse Regering stelt het plan definitief vast (uiterlijk 10 maanden na het einde van het openbaar onderzoek).

STAP 8

14 dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad worden de nieuwe stedenbouwkundige voorschriften van kracht.

Je kan het ontwerp-RUP inkijken op het gemeentehuis van Bornem of raadplegen op www.omgevingvlaanderen.be/grup. Tot 31 mei 2019 kan iedereen suggesties of opmerkingen indienen. Dat kan digitaal via de website of door een brief af te geven tegen ontvangstbewijs in het gemeentehuis van Bornem of aangetekend te versturen naar Departement Omgeving, Afdeling GOP, Koning Albert II-laan 20 bus 7, 1000 Brussel.

Waan je jonker of hofdame in Bornem

Het fraaie
Kasteel
d'Ursel in
Hingene

Van Antwerpen tot Gent heeft de Scheldevallei heel wat te bieden: uitgestrekte natuurgebieden, eindeloze fiets- en wandelwegen, streekproducten, idyllische dorpjes en tal van historische trekpleisters. Maar wat niet veel mensen weten, is dat de streek ook prachtige kastelen herbergt.

Dat bewijst het project 'Van Steen tot Steen langs de Schelde'. Het strategisch project Schelde Sterk Merk zet de kastelen van Bornem, Laarne en Wissekerke (in Bazel, een deelgemeente van Kruibeke) in de kijker en ontsluit ze voor het grote publiek.

Projectcoördinator **Tom Wezenbeek**: "Met 'Van Steen tot Steen' worden de kastelen van Bornem, Laarne en Wissekerke opengesteld voor het publiek, voorzien van een goed uitgebouwd onthaal en sterk ingebed in de omgeving. Bovendien pakt elk kasteel uit met een unieke attractie. Tegelijkertijd gaat dit project verder dan deze drie kastelen. Ook andere kastelen en historische huizen zitten mee in het verhaal. Het Kasteel d'Ursel in Hingene bijvoorbeeld."

17de-eeuws kasteel

Steek je van Bornem door naar De Notelaer en de Oudbroek-Schellandpolder, dan bots je onvermijdelijk op het Kasteel d'Ursel. Vanaf het paviljoen aan de Schelde loopt een dreef naar dat 17de-eeuwse domein. Het kasteel en de omliggende grond zijn in het bezit van de provincie Antwerpen. De provincie plant in de komende jaren (2019-2022) nog een aantal belangrijke investeringen om Kasteel d'Ursel verder op de kaart te zetten en er een volwaardige trekpleister van te maken.

Partnerschap

Een heel aantal partners werken onder impuls van Schelde Sterk Merk / Regionaal Landschap Schelde-Durme mee aan 'Van Steen tot Steen': verschillende

toeristische overheden, gemeenten, Natuur en Bos en De Vlaamse Waterweg nv. In 2017 kende Vlaams minister van Toerisme Ben Weyts aan het project een subsidie van 4.388.000 euro toe. In 2021 moet het project volledig uitgerold zijn.

Rivierpark Scheldevallei

Tom Wezenbeek: "De kastelen in deze regio zullen grote toegangspoorten vormen tot het Rivierpark Scheldevallei. Dat initiatief is bedoeld om de troeven van de Scheldevallei met zijn pittoreske dorpen, prachtige kastelen, Europese topnatuur en heerlijk weidse velden nog meer uit te spelen. Er zijn immers kansen te over om die schoonheid nog meer tot haar recht te laten komen. Zo wordt de Scheldevallei een echte toplocatie om te leven en te beleven. Uiteraard zonder de draagkracht van de unieke natuur uit het oog te verliezen." Het Rivierpark Scheldevallei is erkend en gesubsidieerd door het Departement Omgeving.

www.kasteeldursel.be
www.rivierparkscheldevallei.be

Kom pitten in de bomen!

In de pitten kampeer je ruim drie meter boven de grond.

Opnieuw op het programma wegens groot succes: pitkamperen op het domein van De Notelaer. Slapen doe je in een ruime pitvormige tent, hoog en droog in de bomen.

Voor het derde jaar op rij kan je deze zomer avontuurlijk kamperen in een historisch decor. Het paviljoen De Notelaer is een markant gebouw langs de Schelde. Het werd eind 18de eeuw opgetrokken en deed dienst als buitenverblijf (met zicht op de Schelde) voor de adellijke familie d'Ursel. Het maakte deel uit van hun kasteeldomein in Hingene. Het paviljoen en de omgeving worden beheerd door de vzw Kempens Landschap, dat het paviljoen en het omliggende park in erfpacht heeft.

Pitvormige tent in het bladerdek

Van 30 juni tot en met 15 september stelt vzw Kempens Landschap het domein van het iconische Notelaer paviljoen opnieuw open voor kampeerdere. Net zoals de voorbije jaren hangen er vier pitvormige tenten in het bladerdek van de notelaars rond het paviljoen. Ideaal voor een zomers uitje én een ideale gelegenheid om de groene streek te komen verkennen.

www.kempenslandschap.be
www.terranova.be

Gezocht: speurneuzen

Aan De Notelaer vinden tal van activiteiten plaats, zoals een cursus 'Focus op diersporen'. Daar is een goeie reden voor: rondom het domein worden regelmatige zeldzame dieren gespot. En na de ingrepen van het Sigmaplan worden er nog meer verwacht.

Wielewaal

Deze felgekleurde vogel is tuk op natte loofbossen, maar vindt die in Vlaanderen steeds minder. In de Oudbroek-Schellandpolder, waar over enkele jaren opnieuw drassige elzenbroekbossen zullen ontstaan, spelen we de wielewaal volop in de kaart.

Boommarter

Met een wildcamera legden medewerkers van Natuurpunt in de zomer van 2017 de kunstjes van twee boommarters vast. Het zijn opmerkelijke beelden. De boommarter is namelijk bijzonder zeldzaam in Vlaanderen. In Klein-Brabant, tussen Rupel en Schelde, was de soort nog nooit opgedoken.

Paviljoen De Notelaer

Spring binnen op de infomarkt!

Praktisch

WAT?

Infomarkt RUP
'Scheldepolders Hingene'

WANNEER?

Woensdag 24 april 2019,
doorlopend van 16 tot 20 uur

WAAR?

Gemeenschapshuis Hingene,
Edmond Vlemingstraat 73
in Bornem

Tijdens het openbaar onderzoek kan je opmerkingen en bezwaren formuleren over het RUP 'Scheldepolders Hingene' (zie pagina 4). Maar misschien zit je nog met vragen over het RUP of over het Sigmaplan? Dan staan we je graag te woord tijdens de infomarkt op 24 april. Iedereen is van harte welkom!

Hieronder vind je de stand van zaken voor het Sigmaproject Cluster Bornem:

Stap	Stand van zaken
Inrichtingsplan	Afgewerkt
Plan-milieueffectrapport	Goedgekeurd
Ruimtelijk uitvoeringsplan	Voorlopig vastgesteld door Vlaamse Regering
Technisch ontwerp	Op te starten
Aanvraag omgevingsvergunning	Najaar 2019
Onteigeningen	Op te starten
Start van de werken	Ten vroegste in 2020

CONTACT

Meer informatie over het Sigmaproject Cluster Bornem vind je op www.sigmaplan.be/cluster-bornem

Met vragen kan je terecht bij:

De Vlaamse Waterweg nv
Afdeling Zeeschelde-Zeekanaal
info@sigmaplan.be
03 224 67 11

Natuur en Bos van de Vlaamse overheid

scheldeproject.anb@vlaanderen.be
03 224 62 62

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

De Vlaamse Waterweg nv
Afdeling Zeeschelde-Zeekanaal
Ir. Wim Dauwe
Lange Kievitstraat 111-113 bus 44
2018 Antwerpen

Redactie

Pantarein in samenwerking met IMDC
Uitgave april 2019
Gedrukt op gerecycleerd papier

Copyright beelden

De Vlaamse Waterweg nv,
Yves Adams (Vilda), Hugo Willocx,
vzw Kempens Landschap,
ID/ photo agency, Daniel Geeraerts,
Terra Nova - Jesse Willems.